

DOI 10.36074/knuia2020.01

УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ САМБІСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

ORCID ID: 0000-0003-0151-388X

Ковальов Ігор Миколайович

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
Харківський національний університет внутрішніх справ

Савич Катерина Олександрівна

курсант факультету №1 (Ф1-304)
Харківський національний університет внутрішніх справ

Іванчук Вікторія Сергіївна

курсант факультету №2 (Ф2-303)
Харківський національний університет внутрішніх справ

УКРАЇНА

Сучасний рівень розвитку неолімпійських видів спорту, зокрема боротьби самбо, вимагає від єдиноборців високих професійних компетентностей, які забезпечують стабільні спортивні показники під час участі у змаганнях різних рангів. Разом з тим, на сьогодні, від самбістів високої кваліфікації вимагається: активне самовдосконалення, постійне розширення системи набутих знань, практичних навичок та опанування новими прикладними компетентностями.

Зазначене вище зумовлює неабияку значущість таких форм організації системи багаторічної підготовки самбістів високої кваліфікації, які забезпечували б неперервний процес саморозвитку. Однією із найважливіших форм безсумнівно є – науково-дослідницька діяльність, яка спрямовує особистість на пошук оптимальних, інноваційних засобів підвищення ефективності її спортивних показників, що підкреслює актуальність обраного напрямку дослідження.

Моніторинг науково-методичної, спеціальної літератури та інтернет-ресурсів у обраному напрямі дослідження дозволив нам визначити ряд науковців: Ананченка К.В., Єганова А.В., Єрегіна С.В., Коблева Я.К., Моргунова О.А., Пархомовича Г.П., Петрова А.С., Журавля О.В., Хацаюка О.В., та інших учених і практиків, які у своїх працях висвітлили основні складові організації системи багаторічної підготовки єдиноборців високої кваліфікації.

У свою чергу, система побудови ефективних педагогічних моделей, які забезпечують формування професійних компетентностей у представників різних груп населення викладено у наукових працях: Спенсера Л.М. [1], Усеїнової Л.Ю. [2], Уліча В.Л. [3] та інших учених і практиків (Вішнікіна Л.П., Капської А.Й., Монастирної Г.В., Поліщука В.А., Пушкар Т.М.). Не дивлячись на значну кількість робіт обраного нами напряму дослідження, питання формування професійних компетентностей самбістів високої кваліфікації засобами спеціальної фізичної підготовки нами не виявлено, що потребує подальших наукових розвідок.

Головною метою дослідження є – розроблення та апробація педагогічної моделі формування професійних компетентностей самбістів високої кваліфікації засобами спеціальної фізичної підготовки.

На першому етапі дослідно-експериментальної роботи здійснено аналіз науково-методичних та спеціальних джерел у обраному напрямі дослідження. У відповідності до результатів аналізу теоретико-методологічних основ забезпечення системи багаторічної підготовки спортсменів-самбістів до змагань вищих рангів, нами було розроблено та апробовано педагогічну модель формування професійних компетентностей самбістів високої кваліфікації із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки (СФП).

З метою апробації, зазначеної вище моделі в системі їх багаторічної підготовки, було проведено педагогічний експеримент, у якому прийняли участь самбісти високої кваліфікації (члени збірної команди ХОО ФСТ «Динамо», $n=12$ осіб). Досліджуваних самбістів було розподілено на контрольну групу (Кг, $n=6$ осіб) та експериментальну групу (Ег, $n=6$ осіб). До початку педагогічного експерименту самбісти зазначених груп за рівнем розвитку СФП достовірно не відрізнялися ($P>0,05$).

Під час педагогічного експерименту досліджувані самбісти Кг використовували традиційну методику розвитку та удосконалення СФП, яка передбачена відповідними планами їх тренувань, і які регламентовані відповідними нормативно-правовими (керівними) документами. У свою чергу, досліджувані самбісти Ег додатково використовували розроблену нами «педагогічну модель» в системі їх багаторічної підготовки, що сприяло підвищенню спортивно-технічної майстерності єдиноборців на етапі вищої спортивної майстерності. Варто також зауважити, що зазначена «педагогічна модель» використовувалася тричі на тиждень упродовж зазначеного періоду педагогічного експерименту. Важливим є той факт, що змістову частину СФП самбістів складають відповідні функціональні засоби та фізичні вправи, які сприяють підвищенню

техніко-тактичної підготовленості борців, а також забезпечують перевагу (перемогу) під час змагальної сутички.

Порівнюючи показники до та після використання запропонованої нами «педагогічної моделі» встановлено, що результати отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах суттєво підвищилися у порівнянні із вихідними даними і ці відмінності в основному достовірні (Eg , $P < 0,05$).

Висновок. В результаті дослідження розроблено та апробовано педагогічну модель формування професійних компетентностей самбістів високої кваліфікації із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки. Результати отримані наприкінці педагогічного експерименту, а також показники техніко-тактичної та СФП досліджуваних Eg свідчать про високу ефективність розробленої нами «педагогічної моделі». Основними компонентами змісту «педагогічної моделі» є: спеціальні блоки складнокоординаційних технічних дій; фізичні вправи для розвитку вестибулярної стійкості; спеціальні підготовчі вправи з елементами техніко-тактичної складової боротьби дзюдо; рухливі ігри (регбол, міні-футбол, баскетбол та інш.).

Список використаних джерел:

- [1] Спенсер, Л. М. *Компетенции на работе. Модели максимальной эффективной работы*. Пилипенко, В. П. (ред.) *Педагогические технологии* (с. 112-114). Москва: ФиС.
- [2] Усеинова, Л. Ю. (2007). Теоретические аспекты формирования профессионально-практической компетентности будущих инженеров-педагогов в процессе производственной практики. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, (17), 387-398.
- [3] Уліч, В. Л. (2007). *Педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності* (автореф. дис. ... канд. пед. Наук). Нац. акад. Держ. прикордон. військ України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, Україна.